

Uitvoering van besparings- en begrotingsmaatregelen 2015

Uiteenzetting in de Commissie
voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

November 2016

Onderzoeksdomein

- Begrotingsopmaak 2015: evenwicht d.m.v. 1,15 miljard euro structurele maatregelen
- Begrotingsaanpassing: evenwicht onmogelijk door:
 - Negatieve evolutie parameters
 - Herziening gewestelijke opcentiemen door federale overheid
 - Verwachte hogere kredietaanwending
- Daarom:
 - 155,8 miljoen euro extra besparingen (structurele én eenmalige)
 - + 193,7 miljoen euro ontvangstenmaatregelen en verstrengd Europees toezicht (verrichtingen VMSW en VWF voortaan in consolidatieperimeter)

Onderzoeksaanpak

- Aanleiding onderzoek: begrotingsonderzoek - besparingsmaatregelen niet transparant
- Daarom FiTO (financieel themaonderzoek)
- Onderzoeksvragen
 - Hoe maatregelen in begrotingen van entiteiten geconcretiseerd ?
 - Bijsturing in begrotingsaanpassing geconcretiseerd ?
 - Hoe monitoring georganiseerd ?
 - Begrotingsmaatregelen effectief gerealiseerd ?
 - In welke mate structureel van aard ?
- Onderzoek personeelsbesparingen in apart verslag
 - Bespreking gepland in commissie Bestuurszaken op 13 december

Maatregelen initiële begroting 2015

- Algemene toelichting somt 7 categorieën maatregelen op ...

Omschrijving besparingspijlars	Bedrag
Besparen op werking overheid / derden	394,00
Afbouwen overheidsstructuren	37,4
Inzetten op kerntaken en efficiëntere werking	175,0
Stopzetten uitholling kostendekkingsgraad	196,8
Rationaliseren en budgettair houdbaar maken nieuwe bevoegdheden	200,6
Afremmen groeipaden	45,7
Andere punctuele maatregelen	99,2
Totaal	1.148,7

- ... maar licht maar één categorie (beperkt) toe: besparen op werking
- Verdeling over beleidsdomeinen pas na vraag commissie FB

Maatregelen aangepaste begroting

- Algemene toelichting deelt in: structurele en eenmalige maatregelen

Omschrijving begrotingsmaatregelen	Bedrag
Besparingen op uitgaven	155,8
• <i>structureel</i>	101,9
• <i>eenmalig</i>	53,9
Meerontvangsten	165,8
• <i>Schenkingsrechten</i>	56,8
• <i>Afvalheffingen</i>	14,0
• <i>Inkomsten uit de verkoop van activa</i>	81,0
• <i>Andere kleine maatregelen</i>	14,0
Maatregelen gesitueerd bij entiteiten ressorterend onder het verstrengd Europees begrotingstoezicht (verrichtingen VMSW en VWF in consolidatieperimeter)	28,0
Totaal	349,5

Omschrijving structurele besparing	Bedrag
Competitiviteitsprovisie (relanceprovisie – inhoudelijk niet geconcretiseerd)	8,0
Amoras (besparing door efficiënter slibverwerking)	18,8
Gemeentelijk rioleringsnetwerk (subsidies waterzuivering via Minafonds)	30,0
Andere kleinere maatregelen	45,1
Totaal	101,9

- Evenmin opdeling per BD en weinig concreet

Concretisering maatregelen

- Geen centrale informatie: FB bezorgt info via kabinetten
- Informatieverstrekking vanuit beleidsdomeinen
 - Weinig betrouwbaar (wijzigingen aan maatregelen niet duidelijk, gegevens administratie en kabinet verschillen)
 - Geen indeling in de 7 categorieën, maar in punctuele en generieke maatregelen (initiële begroting) of in structurele en eenmalige (aangepaste begroting)
 - OV: wie moet 19,5 miljoen euro besparingen realiseren ? Minister Onderwijs verklaart dat de begroting geen bijkomende besparingen 2015 inhield
- Rekenhof zelf getracht begrotingsmaatregelen te identificeren met inhoudelijke programmatoelichtingen en verkregen bijkomende informatie

Concretisering maatregelen (2)

- Resultaat oefening: nergens volledige overeenstemming

maatregelen BO 2015	begroot	Geïdentificeerd	%
Hogere Entiteiten	2,0	1,8	90,0%
DAR	9,6	9,4	97,9%
BZ	50,1	46,8	93,4%
FB	44,7	42,5	95,1%
IV	8,6	10,2	118,6%
EWI	62,7	56,6	90,3%
OV	186,9	141,5	75,7%
WVG	247,3	64,0	25,9%
CJSM	55,0	39,0	70,9%
WSE	184,1	180,7	98,2%
LV	7,7	4,0	51,9%
LNE	116,4	126,1	108,3%
MOW	73,1	64,4	88,1%
RWO	100,5	93,0	92,5%
Totaal	1.148,7	880,0	76,6%

- Bijkomende vaststelling: bij begrotingsaanpassing initiële maatregelen gewijzigd (renovatiepremie, rentesubsidies aan VMSW en VWF – zie verder)

Concretisering maatregelen (3)

- Ook identificatie door SERV verschillend

	maatregelen volgens verslag commissie FB	Kwalitatief toegelichte maatregelen volgens het Rekenhof	Besparingen volgens rapport SERV
HE	2,0	1,8	3,1
DAR	9,6	9,4	8,6
BZ	50,1	46,8	50,2
FB	44,7	42,5	175,3
IV	8,6	10,2	8,6
EWI	62,7	56,6	67,5
OV	186,9	141,5	193,5
WVG	247,3	64,0	213,1
CJSM	55,0	39,0	51,4
WSE	184,1	180,7	64,2
LV	7,7	4,0	7,7
LNE	116,4	126,1	114,8
MOW	73,1	64,4	76,7
RWO	100,5	93,0	94,3
Totaal	1.148,7	880,0	1.129,2

Opvolging begrotingsmaatregelen

- Geen specifieke opvolgingsrichtlijnen of rapporteringsverplichtingen
- Monitoring begrotingsuitvoering door FB gaat niet in op uitvoering begrotingsmaatregelen
- Rekenhof kon geen specifieke centrale sturing of opvolging begrotingsmaatregelen door FB vaststellen (alleen begrotingstechnische opvolging) vs. minister FB (zie antwoord minister)
- Minister FB: bij elke begrotingsronde globale analyse uitvoering maatregelen
- Beleidsdomeinen bevoegd voor toewijzing, uitvoering en monitoring maatregelen: meeste verwijzen naar kredietbegrenzing Orafin

Realisatie en verantwoording

- Bij gebrek aan opvolgingsinformatie diende Rekenhof terug te vallen op antwoorden van beleidsdomeinen
- Beleidsdomeinen: besparingen gerealiseerd want kredieten in Orafin niet overschreden
- Rekenhof nuanceert:
 - Kredietoverschrijdingen manueel mogelijk (bv, FB)
 - Facturen kunnen in een volgend jaar worden aangerekend (bv, LNE en MOW)
 - Toename aanwendingsgraad kan besparingen tenietdoen (bv Hermesfonds)
 - Niet alle entiteiten geconsolideerde Vlaamse overheid onder Orafin: besparingen op dotaties instellingen pas reëel als effectief omgezet in uitgavenvermindering
 - Begrotingsaanpassing/kredietherverdelingen kunnen maatregelen afbouwen (bv fiscalisering renovatiepremie teruggedraaid, kredietvermindering voor rentesubsidies aan VMSW en VWF teruggedraaid)

Realisatie en verantwoording (2)

- Doorgaans geen tegenindicaties van niet-uitvoering, op een aantal budgetoverschrijdingen na en de nadien besliste terugdraaiingen
- Rekeningaflegging: toelichting en jaarverslag geven onvoldoende duiding over realisatie begrotingsmaatregelen
- Vorderingentekort 2015 uiteindelijk beter dan geraamd (-296 miljoen euro i.p.v. -548 miljoen euro)...
- ... maar minister FB verklaarde dat niet door verwijzing naar begrotingsmaatregelen (niet afgezonderd van andere factoren die vorderingensaldo beïnvloedden)

Aard gerealiseerde maatregelen

- Geen definitie structurele maatregelen, voor Rekenhof zijn dat maatregelen die in volgende jaren blijven doorwerken
- Merendeel gerealiseerde maatregelen inderdaad structureel
- Sommige maatregelen uit initiële begroting waren dat niet:
 - Afschaffing competitiviteitsprovisie 125 miljoen euro eigenlijk uitstel van de inzet van de provisie
 - Fiscalisering renovatiepremie beoogde eigenlijk spreiding over drie jaar, waarna effect zou zijn verdwenen
 - Andere: vermindering machtiging voor Brusselfonds, verkoop van gebouwen, doorschuivingen van facturen naar volgende jaren

Besparingen 2015 bij VRT

- Casus van mate waarin instellingen besparingen realiseren
- Besparingstraject 2015: 15 miljoen euro
- Besparingsplan RvB: 26 miljoen euro in 2015 (15 miljoen euro eigen besparingen en besparing op dotatie O&O) + 8 miljoen euro voor heroriëntering lineair aanbod naar digitaal uit besparingen personeel halen
- Werkelijke besparing 2015: ca, 30,6 miljoen euro, wat financieringslast voor Vlaamse overheid deed dalen met 17,6 miljoen euro
- VRT bezorgde Rekenhof ook degelijke inhoudelijke en financiële verantwoording, gebaseerd op evoluties in ondernemingsplan

Algemene conclusies

- Noch algemene toelichtingen, noch programmatoelichtingen stelden begrotingsmaatregelen concreet en transparant voor
- Beleidsdomeinen hebben maatregelen ook onvoldoende controleerbaar geconcretiseerd en draaiden sommige maatregelen terug
- Opvolging is decentraal georganiseerd en doorgaans beperkt tot automatische kredietbewaking Orafin, waarbij Rekenhof vragen stelt
- Bij gebrek aan accurate opvolging is geen uitspraak mogelijk over realisatie begrotingsmaatregelen – relatief weinig tegenindicaties
- Onduidelijk of verbetering vorderingensaldo mee door besparingen komt
- Meeste besparingen waren inderdaad structureel van aard

Aanbevelingen

- Vlaamse Regering moet besparingen centraal opvolgen en informatie daarover controleerbaar maken voor parlement
- Programmatoelichtingen moeten gegevens algemene toelichting hernemen en detailleren (gelaagde opbouw)
- Bij dotaties aan instellingen moeten de programmatoelichtingen expliciet de relatie leggen met begrotingen v/d instellingen
- Vlaamse Regering moet Vlaams Parlement bij begrotingen en rekeningen gedetailleerde, onderbouwde, kwantitatieve én inhoudelijke informatie bezorgen over beoogde en gerealiseerde besparingen en meeropbrengsten, alsook over de impact ervan op het beleid

Antwoord minister FB

- Ook initiële begroting 2015 koos al voor enkele eenmalige besparingen
- Er is wel degelijk een centrale opvolging, met name bij elke begrotingsronde; FB bezorgde Rekenhof geen centrale gegevens omdat ministers concrete invulling konden bijstellen en omdat beleidsdomeinen meer accurate informatie konden aanreiken
- Netto effect besparingen soms moeilijk te achterhalen
- Bij de begrotingsopmaak zijn maatregelen getroffen voor afstemming toelichtingen artikels en van de begrotingen van de instellingen op maatregelen in tabel netto-beleidsruimte, maar opvolging blijft ongewijzigd,
- Begrotingsopmaak 2017 op basis van nieuw sjabloon voor toelichtingen per programma, met detail per artikel
- Rekening over 2017 mogelijks met duiding op programmaniveau